

RESSENYES

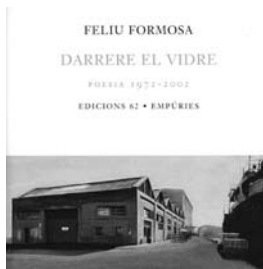
Feliu FORMOSA, **Darrere el vidre. Poesia 1972-2002.** Pròleg d'Enric Sòria.
 Barcelona: Edicions 62-Empúries (Poesia, 89), 2004, 321 p., 25 €

«La imminència del límit esperona sempre a donar sentit a les coses, a entendre-les com un conjunt ordenat i intel·ligible.» Aquestes són paraules de Pere Ballart i han estat extretes del seu llibre *El contorn del poema*. Feliu Formosa ha de tenir present aquesta idea quan reuneix en un sol volum, després de passar pel sedàs algunes de les seues composicions, la poesia publicada durant trenta anys. *Darrere el vidre* és, sens dubte, doblement necessari: per al poeta i per als seus lectors. En el cas de Formosa, aquest llibre representa el final d'un cicle –que ja va quedar parcialment tancat el 1980

amb *Si tot és dintre*–, una voluntat descarada de “fer net”, si em permeteu manllevar l'expressió a un dels seus coetanis, Joan Margarit, que recentment ha passat pel mateix procés que el poeta sabadellenc. D'altra banda, per als seus lectors l'oportunitat és única, ja que la publicació d'aquesta obra permet redescobrir els seus versos des d'una perspectiva hermenèutica diferent, tenint present aquest nou límit, que esmentava Ballart, i que ens proporciona un llibre que és alguna cosa més que un poemari de poemaris.

En les notes preliminars del seu anterior volum de poesia completa, Formosa ja comentava que era conscient del que mancava a aquell volum, però no sabia si podria arribar a formular-ho mai. El moment, doncs, ha arribat: «El torturat repàs/Mental de tot allò/Que crec tenir pendent/I que vol ser ordenat», que restava interromput per la contemplació distanciada però atenta de la pluja des de darrere el vidre (vegeu “Darrere el vidre” de *Cap claredat no dorm*, 2001), ha quedat enre. *Darrere el vidre* ja no és només un vers que apareix intermitentment al llarg d'aquests trenta anys i dels milers de versos, sinó

una obra completa d'un poeta viu, imprescindible. I ho és, entre altres coses, perquè, com afirma Enric Sòria en el balanç poètic per als Jocs Florals de Barcelona del 2001, els llibres de poemes individuals tenen una vida excessivament curta. (Pel que hem comentat fins ací, doncs, no ens ha d'estranyar que, paral·lelament a l'obra de Formosa, apareguen altres reculls d'obra poètica ja publicada, com el del ja esmentat Joan Margarit, el de Narcís Comadira o el de Jordi Pàmias, entre d'altres.)

En el pròleg d'*Albes breus a les mans*, el ja traspassat Josep Maria Carandell es demanava com havia pogut oblidar que Formosa era essencialment poeta, mentre que el prologuista de *Darrere el vidre*, en una entrevista publicada més recentment, el qualifica de «luxe de la cultura catalana», per la seua versatilitat i eficiència en el món de les lletres. La poesia, però, segons Formosa, és l'únic gènere que li proporciona l'oportunitat de dur a terme una «reflexió de caràcter personal» que no aconsegueix a través de les seues nombroses i reconegudes, per no dir guardonades, dedicacions literàries. I aquest és un fet clarament comprovable al llarg de tota la seua obra poètica, però especialment, potser, a través del ja canònic i reeditat *Cançonner* (1976). La reflexió amorosa és propiciada pel dolor de la mort de la persona estimada, que ha quedat situada fora del temps i de l'espai, en l'únic indret veritablement possible: el del somni. Aquest poemari és, a més a més, un exercici d'interrogació valent que retrobarem en altres llibres seus. Sòria, en el pròleg agut i finíssim que acompanya aquesta edició, comenta "l'impuls indagador" de la poesia de Formosa. Un impuls que es fa palès en relació amb tot el que l'envolta, però també, i d'una manera gens dissimulada, en relació amb l'exercici poètic mateix. Només un parell d'exemples triats a l'atzar, pertanyents a dos llibres ben diferents i distants en el temps: a «Meditació última» (*Llibre de les meditacions*, 1973), el poeta expressa la necessitat que sent d'escriure poesia. El poema no és un exercici de falsa humilitat, sinó de contenció i de respecte pel

«llenguatge atzarós dels objectes inerts», perquè Formosa té presents la tradició i l'ofici. L'altre exemple extret del poemari aforístic *Immediacions* (2000), conté el següent poema-vers: «Quan observes ¿com pots evitar la metàfora?» El poeta es mostra tan conscient de l'enorme poder del llenguatge com respectuós amb el compromís de compondre versos. *Darrere el vidre* conté onze poemaris formalment i temàticament molt variats, entre els quals trobem la «prodigiosa biga mestra» que és *Semblança*, en paraules de Maria Josep Escrivà. Els altres deu no deixen de ser igualment necessaris i magistralment precisos per entendre el cicle poètic de primera magnitud que se segella amb aquest llibre. Voldria acabar amb unes paraules procedents del dietari del poeta, *El present vulnerable* (1973-1978), que a parer meu constitueixen la «garantia» i, al seu torn, una descripció tant del material poètic que ens presenta com de la seua actitud creadora: «M'agradaria ser un trapezista de circ que cada dia sorprèn el públic amb la dificultat del seu exercici, que practica la concentració en un estat pur, que porta un nom que no és el seu (distanciament màxim: la persona queda a l'ombra), i que un dia pot acabar d'una caiguda davant del seu públic.» Em sembla que aquest dia queda encara lluny i que el seu públic ha estat regalat amb un volum poèticament acrobàtic, del tot magnífic.

Isabel Moll